

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 3. júna 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom –
Rozhodnutie č. 1/80 – Články 6 a 7 – Legálne zamestnanie – Článok 9 – Prístup detí tureckého
pracovníka k vzdelaniu – Právo na pobyt – Odmietnutie“

Vo veci C-194/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný
rozhodnutím Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf, Nemecko) zo 7. mája 2020
a doručený Súdnemu dvoru 8. mája 2020, ktorý súvisí s konaním:

BY,

CX,

FU,

DW,

EV

proti

Stadt Duisburg

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory L. Bay Larsen, podpredsedníčka Súdneho dvora R. Silva de Lapuerta
(spravodajkyňa) a sudkyňa C. Toader,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- dánska vláda, v zastúpení: J. Nymann-Lindgren, M. Jespersen a M. Wolff, splnomocnení zástupcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. A. M. de Ree, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: nemčina.

- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: B.-R. Killmann a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 9 prvej vety rozhodnutia Asociačnej rady č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji pridruženia medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom v spojení s článkami 6 a 7 tohto rozhodnutia. Asociačná rada bola zriadená Dohodou o pridružení medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom, ktorá bola podpísaná 12. septembra 1963 v Ankare Tureckou republikou na jednej strane a členskými štátmi EHS a Spoločenstvom na strane druhej, a ktorá bola uzavretá, schválená a potvrdená v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 64/732/EHS z 23. decembra 1963 (Ú. v. ES 1964, 217, s. 3685; Mim. vyd. 11/011, s. 10, ďalej len „dohoda o pridružení“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi BY, CX, FU, DW a EV, ktorí sú tureckými štátnymi príslušníkmi, a Stadt Duisburg (mesto Duisburg, Nemecko) vo veci zamietnutia ich žiadosti o udelenie povolenia na pobyt zo strany Stadt Duisburg.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa tretieho odôvodnenia rozhodnutia č. 1/80:

„Keďže v sociálnej oblasti vyššie uvedené úvahy vedú k zlepšeniu režimu vzťahujúceho sa na pracovníkov a ich rodinných príslušníkov v rámci medzinárodných záväzkov každej zmluvnej strany v porovnaní s režimom zavedeným rozhodnutím asociačnej rady č. 2/76 [z 20. decembra 1976, ktorým sa vykonáva článok 12 dohody o pridružení]; keďže okrem toho treba vykonať ustanovenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia, ako aj ustanovenia týkajúce sa výmeny mladistvých pracovníkov.“ [*neoficiálny preklad*]

- 4 Články 6, 7 a 9 rozhodnutia č. 1/80 sa nachádzajú v oddiele 1 s názvom „Otázky zamestnania a voľného pohybu pracovníkov“ [*neoficiálny preklad*], ktorý je súčasťou kapitoly II tohto rozhodnutia nazvanej „Sociálne ustanovenia“ [*neoficiálny preklad*].

- 5 Článok 6 ods. 1 rozhodnutia č. 1/80 stanovuje:

„S výhradou ustanovení článku 7 o slobodnom prístupe rodinných príslušníkov k zamestnaniu turecký pracovník, ktorý patrí do legálneho trhu práce v členskom štáte:

- má po roku legálneho zamestnania v tomto členskom štáte právo na predĺženie svojho pracovného povolenia u toho istého zamestnávateľa, ak má voľné pracovné miesto,

- má po troch rokoch legálneho zamestnania v tomto členskom štáte a s výhradou prednosti poskytovanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva, právo odpovedať na pracovnú ponuku v rovnakom obore u zamestnávateľa podľa svojho výberu, predloženú za normálnych podmienok a zaregistrovanú na úrade práce v tomto členskom štáte,
 - požíva po štyroch rokoch legálneho zamestnania v tomto členskom štáte výhodu slobodného prístupu k akejkoľvek zárobkovej činnosti podľa svojho výberu.“ [*neoficiálny preklad*]
- 6 V článku 7 prvom odseku tohto rozhodnutia sa uvádza:
- „Rodinní príslušníci tureckého pracovníka patriaceho do legálneho trhu práce v členskom štáte, ktorí získali povolenie sa k nemu pripojiť:
- majú s výhradou prednosti priznanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva právo uchádzať sa o akékoľvek pracovné miesto, ak v tomto štáte majú legálny pobyt aspoň tri roky,
 - majú slobodný prístup k akejkoľvek zárobkovej činnosti podľa svojho výberu, ak tam majú legálny pobyt aspoň päť rokov.“ [*neoficiálny preklad*]
- 7 Článok 9 uvedeného rozhodnutia znie takto:

„Turecké deti, ktoré majú legálny pobyt v členskom štáte Spoločenstva so svojimi rodičmi, ktorí tam sú alebo tam boli legálne zamestnaní, majú právo v tomto členskom štáte na vzdelávanie všeobecného charakteru, učňovské a odborné vzdelávanie na základe rovnakých kvalifikačných kritérií na prístup, pokiaľ ide o požadované vzdelanie, aké platia pre deti štátnych príslušníkov tohto členského štátu. V tomto členskom štáte môžu požívať výhody stanovené v tejto oblasti vnútroštátnou právnou úpravou.“ [*neoficiálny preklad*]

Nemecké právo

- 8 § 4 ods. 2 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (zákon o pobyte, zárobkovej činnosti a integrácii cudzincov na spolkovom území) z 30. júla 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950) vo svojom znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:
- „Cudzinec, ktorý má na základe [dohody o pridružení] právo na pobyt, je povinný preukázať existenciu tohto práva predložením dôkazu o tom, že má povolenie na pobyt, pokiaľ nemá povolenie usadiť sa alebo povolenie na trvalý pobyt v Európskej únii. Povolenie na pobyt sa udeľuje na základe žiadosti.“
- 9 V § 50 ods. 1 tohto zákona sa uvádza:
- „Cudzinec je povinný opustiť územie Nemecka, ak nemá alebo už nemá potrebné povolenie na pobyt a nemá alebo už nemá právo na pobyt podľa [dohody o pridružení].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 BY, CX, DW, EV a FU sú tureckí štátni príslušníci. CX je manželkou BY a obaja sú rodičmi DW, EV a FU.
- 11 BY vstúpil na územie Spolkovej republiky Nemecko 5. septembra 2015 s vízom. Dňa 4. novembra 2015 mu mesto Duisburg udelilo povolenie na pobyt na výkon samostatnej zárobkovej činnosti, platné do 27. marca 2017.

- 12 Dňa 19. februára 2016 bolo CX, DW, EV a FU povolené pripojiť sa na území tohto členského štátu k BY na účely zlúčenia rodiny a 20. apríla 2016 získali povolenia na pobyt na základe vnútroštátneho práva platné do 27. marca 2017.
- 13 CX vykonávala závislé zárobkové činnosti, najskôr od 1. februára do 30. apríla 2016, potom od 15. novembra do 31. decembra 2017, od 1. januára do 15. januára 2018 a napokon od 1. augusta do 31. decembra 2018.
- 14 Po uplynutí doby platnosti povolenia na pobyt žalobcovia vo veci samej podali na príslušnom úrade mesta Duisburg žiadosť o predĺženie platnosti týchto povolení alebo vydanie nových povolení na pobyt. Uznesením z 18. marca 2019 mesto Duisburg túto žiadosť zamietlo.
- 15 Dňa 22. marca 2019 podali žalobcovia vo veci samej proti týmto rozhodnutiam žalobu na Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf, Nemecko), pričom v podstate tvrdili, že sa môžu dovolávať práva na pobyt na základe článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80. Podľa nich toto ustanovenie priznáva tureckým deťom nielen právo na prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, ale aj právo na pobyt. Okrem toho na zabezpečenie potrebného účinku týchto práv rodičia, ktorí sú oprávnení starať sa o tieto deti, musia mať nevyhnutne právo na pobyt.
- 16 Vnútroštátny súd, ktorý konštatuje, že žalobcovia vo veci samej nenadobudli žiadne právo podľa článkov 6 a 7 rozhodnutia č. 1/80, sa v podstate pýta, či právo na prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave stanovené v článku 9 prvej vete uvedeného rozhodnutia zahŕňa samostatné právo na pobyt tureckých detí, ako aj, v dôsledku toho, právo na pobyt pre rodičov, ktorí sa skutočne starajú o tieto deti. V prípade kladnej odpovede sa tento súd pýta, aké sú podmienky priznania práva na pobyt na základe tohto ustanovenia.
- 17 Za týchto okolností Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Zahŕňa právo, ktoré tureckým deťom priznáva článok 9 prvá veta [rozhodnutia č. 1/80], bez ďalších podmienok aj právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:
- a) Je predpokladom práva na pobyt podľa článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80 skutočnosť, že rodičia tureckých detí, na ktoré sa uplatňuje toto ustanovenie, už nadobudli práva na základe článku 6 ods. 1 [rozhodnutia č. 1/80] alebo článku 7 tohto rozhodnutia?
- b) V prípade zápornej odpovede na [druhú otázku písm. a)] má pojem ‚legálne zamestnanie‘ v zmysle článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80 rovnaký rozsah pôsobnosti ako článok 6 ods. 1 [tohto rozhodnutia]?
- c) V prípade zápornej odpovede na [druhú otázku písm. a)] môže právo na pobyt tureckých detí podľa článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80 vzniknúť (už) po troch mesiacoch trvania legálneho zamestnania jedného z rodičov v hostiteľskom členskom štáte?
- d) V prípade zápornej odpovede na [druhú otázku písm. a)] vyplýva z práva tureckých detí na pobyt bez ďalších predpokladov aj právo na pobyt pre jedného alebo oboch rodičov oprávnených na starostlivosť o tieto deti?“

O prejudiciálnych otázkach

- 18 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 9 prvá veta rozhodnutia č. 1/80 vykladať v tom zmysle, že sa ho môžu dovolávať turecké deti, ktorých rodičia nespĺňajú podmienky stanovené v článkoch 6 a 7 tohto rozhodnutia, a prípadne

zahŕňa existenciu samostatného práva na pobyt v prospech týchto detí v hostiteľskom členskom štáte a tým aj rodičov, ktorí ich majú v skutočnej starostlivosti. V prípade kladnej odpovede sa tento súd pýta, aké sú podmienky priznania práva na pobyt na základe článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80.

- 19 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 9 prvá veta rozhodnutia č. 1/80 priznáva tureckým deťom, ktoré majú legálny pobyt v členskom štáte so svojimi rodičmi, ktorí tam sú alebo boli legálne zamestnaní, právo na prístup v tomto členskom štáte na vzdelávanie všeobecného charakteru, učňovské a odborné vzdelávanie na základe rovnakých kvalifikačných kritérií prístupu, pokiaľ ide o požadované vzdelanie, aké platia pre deti štátnych príslušníkov uvedeného členského štátu (rozsudok zo 7. júla 2005, Gürol, C-374/03, EU:C:2005:435, bod 22).
- 20 Toto ustanovenie totiž obsahuje povinnosť rovnosti zaobchádzania medzi tureckými deťmi a štátnymi príslušníkmi hostiteľského členského štátu, pokiaľ ide o prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave v tomto členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2005, Gürol, C-374/03, EU:C:2005:435, bod 23).
- 21 Zo samotného znenia uvedeného ustanovenia pritom vyplýva, že nadobudnutie práv stanovených v tomto ustanovení podlieha dvom kumulatívnym podmienkam, a to jednak podmienke, že turecké deti majú spolu so svojimi rodičmi legálny pobyt v hostiteľskom členskom štáte, a jednak podmienke, že títo rodičia sú alebo boli legálne zamestnaní v danom členskom štáte.
- 22 Je teda potrebné overiť, či turecké deti tureckých štátnych príslušníkov, ktorí nevykonávajú alebo nevykonávali v hostiteľskom členskom štáte závislú činnosť alebo ktorí legálne pracovali v tomto členskom štáte kratšie ako jeden rok, sa môžu dovoľávať práva na prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave na základe článku 9 prvej vety rozhodnutia č. 1/80.
- 23 V tejto súvislosti na to, aby predmetné turecké deti mohli v hostiteľskom členskom štáte získať prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave prvá z uvedených podmienok vyžaduje, aby mali v tomto členskom štáte legálny pobyt so svojimi rodičmi.
- 24 Pokiaľ ide o druhú podmienku, treba ju chápať v tom zmysle, že vyžaduje, aby jeden z rodičov v hostiteľskom členskom štáte v danom období alebo v minulosti vykonával závislú činnosť v súlade s ustanoveniami týkajúcimi sa výkonu zamestnania uvedenými v rozhodnutí č. 1/80, a to s článkami 6 a 7 tohto rozhodnutia.
- 25 Rozhodnutie č. 1/80 má podľa svojho tretieho odôvodnenia za cieľ zlepšiť režim vzťahujúci sa na tureckých pracovníkov a ich rodinných príslušníkov v sociálnej oblasti. Konkrétne články 6, 7 a 9 tohto rozhodnutia sú súčasťou oddielu 1 kapitoly II tohto rozhodnutia, nazvanej „Sociálne ustanovenia“ [*neoficiálny preklad*], ktorý sa týka otázok zamestnania a voľného pohybu tureckých pracovníkov.
- 26 Pokiaľ ide v prvom rade o článok 6 ods. 1 rozhodnutia č. 1/80, tento článok vymenúva hlavné podmienky, ktorým podlieha výkon závislej činnosti tureckými štátnymi príslušníkmi, ktorí sú súčasťou legálneho trhu práce v členskom štáte, na účely udelenia a predĺženia pracovného povolenia. Toto ustanovenie predpokladá, že dotknutá osoba je tureckým pracovníkom na území členského štátu, patrí do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte a že tam legálne pracovala počas určitého obdobia (rozsudok z 26. októbra 2006, Güzeli, C-4/05, EU:C:2006:670, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 27 Konkrétne, ako vyplýva z článku 6 ods. 1 prvej zarážky rozhodnutia č. 1/80, pracovník získa právo na obnovenie svojho pracovného povolenia s cieľom pokračovať vo výkone závislej činnosti u toho istého zamestnávateľa po uplynutí jedného roka legálneho zamestnania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2012, Gülbahce, C-268/11, EU:C:2012:695, body 37 a 45).

- 28 Rovnako podmienka, podľa ktorej predmetný turecký pracovník musí patriť do „legálneho trhu práce“ v zmysle článku 6 ods. 1 prvej zarážky rozhodnutia č. 1/80, predpokladá stabilnú, a nie prechodnú situáciu na trhu práce uvedeného členského štátu a z tohto dôvodu zahŕňa nepopierateľné právo na pobyt (rozsudok z 8. novembra 2012, *Gülbahce*, C-268/11, EU:C:2012:695, bod 39 a citovaná judikatúra).
- 29 V druhom rade podľa článku 7 prvého odseku rozhodnutia č. 1/80 nadobudnutie samotného práva prístupu na trh práce podľa tohto ustanovenia podlieha trom kumulatívnym podmienkam, a to po prvé tomu, aby dotknutá osoba bola rodinným príslušníkom tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte, po druhé, aby táto osoba bola oprávnená príslušnými orgánmi tohto členského štátu legálne sa pripojiť k uvedenému pracovníkovi, a po tretie, aby mala počas určitého obdobia legálny pobyt na území uvedeného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. júla 2012, *Dülger*, C-451/11, EU:C:2012:504, bod 29).
- 30 V tejto súvislosti treba konštatovať, že turecké deti, ktorých žiadny z rodičov nespĺňa podmienky stanovené v článkoch 6 a 7 rozhodnutia č. 1/80, pripomenuté v bodoch 26 až 29 tohto rozsudku, sa nemôžu dovolávať práva na prístup k všeobecnému vzdelávaniu a odbornej príprave a uvedeného v článku 9 prvej vete rozhodnutia č. 1/80.
- 31 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 9 prvá veta rozhodnutia č. 1/80 sa má vykladať v tom zmysle, že sa ho nemôžu dovolávať turecké deti, ktorých rodičia nespĺňajú podmienky stanovené v článkoch 6 a 7 tohto rozhodnutia.

O trovách

- 32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 9 prvá veta rozhodnutia Asociačnej rady č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji pridruženia medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom sa má vykladať v tom zmysle, že sa ho nemôžu dovolávať turecké deti, ktorých rodičia nespĺňajú podmienky stanovené v článkoch 6 a 7 tohto rozhodnutia.

Podpisy